

H22 - Foderstruktur og god mavesundhed ved søer

Struktur i fodret til søerne er vigtigt af hensyn til mavesundheden.

Manglende struktur i fodret giver forandringer i mavesækken og i værste tilfælde kan dette føre til dødsfald ved søerne.

1. Foder mod mavesår

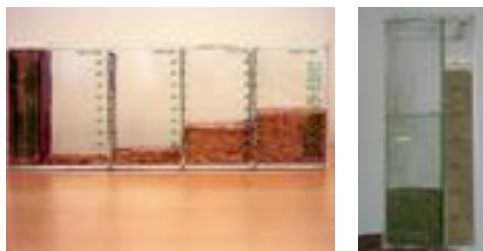
- Groft formalet melfoder, mindst 15 % over 2 mm.
- Færdigfoder med cirka 20 % valset korn tilsat efter pelletering.
- Ekspanderet foder.
- Pelleteret foder, hvor kornet er groft formalet.

2. Foderstrategi imod mavesår

- Polte: Restriktiv fodring giver færre mavesår end ad libitum fodring med pelleteret foder.
- Drægtige søer: Ens mavesundhed ved en og to daglige fodringer.

3. Symptomer på mavesår

- Enkelte blege og utrivelige søer.
- Stort huldtab ved nogle af søerne.
- Mange søer går fra fodret, opkastning ved fodring.
- Sort og knoldet gødning.
- Pludselige dødsfald.
- Stiger frekvensen af en eller flere af ovenfor nævnte symptomer, bør problemet undersøges med en mave-USK.

Som hjemmeblander bør du tjekke formalingsgraden hver 14. dag.

Groft melfoder sikre god holdbarhed hos polte og søer.

Tilsæt valset korn udenom pillen for at sikre bedre struktur i foderblandingen.

Mave-USK skal gennemføres på mindst 20 mavesække og vurderes efter følgende skala:

Indeks 8-10: store sår/udtalt ardannelse

Indeks 7: mellemstore sår/moderat sårdannelse

Indeks 3-6: lette forandringer

Indeks 0-2: normal/næsten normale forhold i maven

H22 - Foderstruktur og god mavesundhed ved søer

Som hjemmeblander skal formalingsgraden kontrolleres løbende ved at benytte Bygholmsigten.

Der skal kontrolsigtes hver 14. dag. Sigtningen skal foretages på formalet korn inden til-sætning af fedt, mineraler og sojaskrå.

Optimal sigteprofil til søer ved brug af Bygholmsigten.

Resultat af sigteanalyse					
Under 1 mm	1-2 mm	2-3 mm	Over 3 mm	Hele kerner (Ja/Nej)	Avner/skal-ler over 2 mm (Ja/Nej)
50 %	35 %	12 %	Cirka 3 %	Nej	Nej

Benyttes Bygholmsigten skal der rystes i fem minutter.

Se mere i Hjemmeblandermanagement - H7.

Optimal sigteprofil til søer ved brug af Bygholm-2-sigten.

Resultat af sigteanalyse				
Under 1 mm	1-2 mm	Over 2 mm	Hele kerner (Ja/Nej)	Avner/skaller over 2 mm (Ja/Nej)
50 %	35 %	15 %	Nej	Nej

Benyttes Bygholm-2-sigten skal der rystes to minutter. Se mere i Hjemmeblandermanagement - H7.

Fodres der med færdigfoder er der flere muligheder, for at sikre god foderstruktur til søerne:

- **Valset korn udenom pillen.** Ved at tilsætte cirka 20 % valset korn udenom pillen, vil det påvirke mavesundheden i den positive retning.
- **Ekspandat.** Flere firmaer tilbyder ekspandat. Det er varmebehandlet foder, der i stedet for at være blevet pelleteret, er blevet ført igennem en ekspander. Strukturen ligner typisk ymerdrys. Effekten på mavesundheden er meget afhængig af, hvilken formalingsgrad der er anvendt fra foderstoffirmaets side. Bemærk at ekspandat-foder har en lavere vægtfylde end almindelig pillefoder, derfor er det vigtigt at lave kontrolvejning fra foderautomaterne.
- **Gødningsfarve og -konsistens.** Søer med blødende mavesår vil have en sort og knoldet gødning.
- **Blege søer.** På grund af indre blødninger kan en bleg so være tegn på et dyr med mavesår. Hvis der er mange blege søer, bør dette undersøges nærmere via en USK-mave.

Laboratoriediagnostik i form af USK-mave. Denne udvidede sundhedskontrol kan give et bud på den aktuelle mavesundhed i besætningen. I praksis udføres USK-mave ved at der foretages obduktion og vurdering af maverne fra mindst 20 slagtesøer - gerne i forskellig alder - så resultatet bliver så repræsentativt som muligt. Besætningsdyrlægen kan vejlede nærmere om, hvordan USK-mave sættes i værk.